

5-Amaliy mashg'ulot

Mavzu: Rastrli grafika dasturi yordamida ob`ektlarni qayta ishlash.

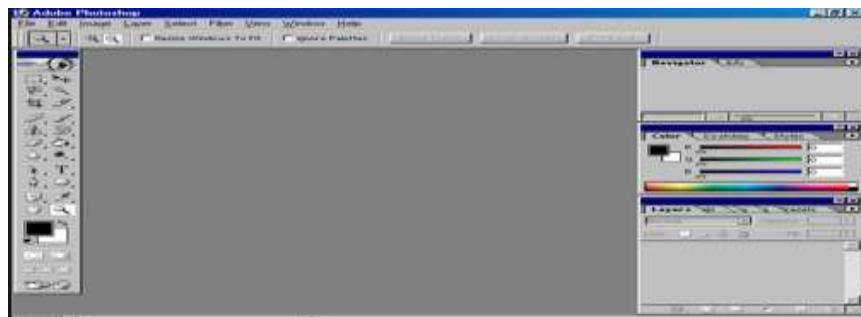
Ishning maqsadi: Adobe Photoshop 7.0 programmasining imkoniyatlarini o'rghanish Programma funksiyalari bilan tanishuv

Vazifa:

1. Dasturning ishchi sohasi, asboblar guruxi, funksional panellar, hamda ularning imkoniyatlari bilan tanishuv.

Nazariy qism.

Programmani ishga tushirish: Windows 95, 98, ME, 2000, XR yoki NT operatsion sistemasida **Start** (Pusk) tugmasiga bosing paneli zadach bo'limida joylashgan **Programs** (Programmy) bo'limiga kiring so'ngra **Adobe, Photoshop 7.0 ichidagi Adobe Photoshop 7.0 elementi ustiga sichqoncha bilan bosing**. Adobe Photoshop 7 programmasi mavsum programmalar orasida superxit produktga aylandi. Uni ustiga bu programmaning xar bir soni o'zida yangi elementlarni mujassamlashtirgan. Bu o'zgarishlar Photoshop 07 versiyasida xam kuzatiladi. Ishlab chiqaruvchilar bu programmadagi bir qator kamchiliklarni bartaraf qilishdi , bularga Windows i Mac OS X. Qismida , Photoshop 7 nixoyat virtual xotira sistemasini ishlaishni o'gandi , natijada Operativ xotiraning bir qancha qismi tejab qolindi. Bu tejmkorlik kata xajimga ega bo'lgan tasvirlar Bilan ishlaganda seziladi. Shuningdek operatsion sistemani osilib qolishi kamaydi. Xozirda Photoshop boshqa bir qancha daturlar Bilan bir vaqtida yaxshi ishlashi mumkun.

Rasm-1. Photoshop 7 ekran ko'rinishi.

Rasmda Photoshop programmasida ishlash payti ko'rsatilgan. (1) tugmasi bosib boshqaruv menyusi ishga tushiriladi. U o'zida quydagi buyruqlar (komanda)larni mujassamlashtirgan: **Restore** (Qayta tiklash(Vosstanovit)), **Move** (Siljitim(Peremestit)), **Size** (Ulchami(Razmer)), **Minimize** (Pastga tushirish(Svernut)), **Maximize** (Ochish(Razvernut)) va **Close** (Yopish(Zakryt)). (7) tugmasi yordamida hujjatni boshqarish menyusi ishga tushiriladi. Asosiy menyuda quydagicha komandalar mavjud: **Restore** (Vosstanovit), **Move** (Peremestit), **Size** (Razmer), **Minimize** (Svernut), **Maximize** (Razvernut), **Close** (Zakryt) va **Next** (Keyngi(Sleduyuishi)).

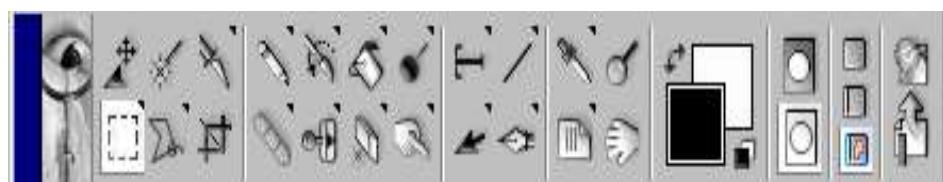
Photoshop va ImageReady programmalariga tasvirni tez ko'rib chiqish moduli kiritilgan. Oldin esa bu ishni amalga oshirish uchun tashqi programma(utilit)lar ishlatilardi masalan ACDSee yoki ThumbsPlus. (PDA)

chuntak kompyuterlari uchun rasimni importi va eksporti WBMP formatli filtrlari kiritilgan. Kompyutering ishlash chegarasi doirasida avtomatik tarzda rasmning sifatini buzmagan xolda moslashuv(optimizatsiya)ni bajaradi.

Photoshop 7 programmasiga gurux(gruppovoy) bo'lib ishslash uchun qushimcha imkoniyatlar kiritildi. Bu bir kompyuterda turli foydalanuchilar tominidan Adobe programmasida ishslash imkoniyatini beradigan AfterCast kengaytkich qushildi. Agar bir foydalanuvchi tasvirga o'zgartirish kirtsa bir vaktni o'zida xama foydalanuvchilar kuzata oladi. Ammo AfterCast sozlash(nastroyka)ni fakat administrator boshqara oladi, lekin bu o'z uy kompyuterlarida Photoshop programmasida ishlovchi foydalanuvchilar bu muammoga duch kelmaydilar. Biz yuqorida faqatgina Photoshop 7ni asosiy imkoniyatlarini sanab chiqdik.

Asboblar paneli(panel instrumentov)

Ekranda turgan programma asboblarini ishga tushirish uchun sichkoncha Bilan uniustiga bosing va ekranda kurinayotgan piktogrammani ustiga bosing. Bir xil piktogrammalar yonida kichik kursatkich(strelochka)lar mavjud. Agar uni ustiga bosilsa tasvirga tugri keluvchi oyna(palitra)lar ko'rsatiladi, u erdan siz kerakli asboblarni tanlashingiz mumkin. Xar bir asbob uchun o'zining o'lcham(parametr)lari ekran teppasida joylashgan optsiyalar panelida mavjuddir (masalan, rejim smeshivaniya, znachenie neprozrachnosti) .

Rism-2. asboblar panelida paydo buluvchi maslaxat(podskazka) oynasi

Eslatma :Edit > Preferences > Display& Cursors (Pravka > Ustanovki > Otobrajenie&kursory) oynasida cursor va asboblar piktogrammalari ko'rinishlarini so'zlash mumkun.

Optsiyalar paneli (Panel optsiy)

Optsiyalar paneli xar bir asbobning parameterlarini sozlash uchun ishlariladi (masalan, shaffoflik darajasi yoki tasvirni aralashtirish rijimini) - 3 rasm . Optsiyalar panelining ung tomonida maxsus ranglarni saqlovchi bulim mavjuddir. Parametrlarni ko'ursatilishi qaysi rasmni tanlanganiga bog'liq(4-5-rasm). Foydalanuvchi tomonidan kiritilgan tasvir ko'rinishi boshqa o'zgartirishlar kiritilguncha saqlanadi. Palitra va optsiyalar panelini xam ekranni istalgan joyga siljitish mumkin.

Rism-3. Brush asbobi uchun optsiyalar paneli

Rism-4. Rectangular Marquee asbobi uchun optsiyalar paneli

Rism-5. Gradient asbobi uchun optsiyalar paneli

Rism-6. Rep asbobi uchun optsiyalar paneli

Rism-7. Rectangle asbobi uchun optsiyalar paneli

Rism-8. Ture asbobi uchun optsiyalar paneli

Eslatma: **Edit > Preferences > Display& Cursors** (Pravka > Ustanovki > Otobrajenie&kursory) oynasida kursov va asboblar panelidagi asbob piktogrammasini tanlashingiz mumkun.

NaOptsiyalar panelining o'ng tomonida aktiv asbob piktogrammasi ko'rsatilgan. Agar piktogramma yonidagi strelka ustiga bosilsa , ko'rinnmay turgan menu ochiladi, unda boshqa kerakli bo'lgan asbobni tanlash mumkun. Bu jadvalga uzgartirishlar kiritish mumkun yani kam ishlatilayotgan asboblarni olib tashlab urniga kerakli bo'lgan asboblarni joylash mumkun. Xar bir optsiyalar paneliga kiritilgan uzgartirishlar avtomatik tarzda saqlanib qolinadi. Tugmalarni qayta tiklash va joylashtirish uchun paydo bo'lувchi paneldan amalga oshiriladi.

Paydo buluvchi yordamchi maslaxatlar(vsplyvayuuie podskazki)

Istalgan piktogramma ustiga sichqonchani bosmasdan olib boring shunda siz ishlatmoqsi bo'lgan asbobning nomi va uni klaviatura orkali ishga tushiradigan tugmachalar ko'rsatiladi. Shu bilan bir qatorda ishlatilayotgan optsiyalar oynasi va uning vazifasi xaqida qisqacha malumot olish mumkin (9 rasm). Edit > Preferences > General (Pravka > Ustanovki > Общие) oynasidagi yordamchi maslaxatlar oynasini ishlatish uchun Show Tool Tips oynasi ustiga bayroqchani o'rnating (Pokazivat ispravlayushie podskazki)

Rism-9. Optsiyalar panelidagi yordamchi maslaxatlar

Programmaning barcha komandalari uchun Asosiy menu (Glavnoe menu) mavjuddir:

Rism-10. Asosiy menu

File (Fayl) menyusi quydag'i xolatlarda ishlatiladi: yaratish(sozdat), ochish(otkryt), joylashtirish(razmestit), yopish(zakryt), saklash(soxranit), skanirlash(otskanirovat), import va eksport, kog'ozga chiqarish(napechatat izobrajenie), Faylni tarmoq orqali o'zatish(peredat fayl po seti), bir nechta optsiyalarni avtomatlashirish uchun va albatta Photoshop dasturidan chikish uchun.

Edit (Pravka) menyusida, tasvirni redaktirlash yani sozlash uchun komandalar: nusxalash(kopirovaniya), o'zgartirish(transformatsii), joylashtirish va tasvir ranglarini tusini va muyqalam qalinligi va turini tanlash mumkin.

Mode (Rejim) menuosi orqali Image (Izobrajenie) menyusi, tasvir sakkiz turdagi tasvir urinishlarini tanlash mumkin.

Layer (Sloy) menyusida joylashgan komandalar, bir necha qatlamlardan joylashgan tasvir ustidagi amallar yani: qatlamlar aro bog'lanishni qatlamlar ketma ketligini va qatlamlarni umumiy qatlamga birlashtirish imkoniyatini beradi.

Select (Vydelit) menyusida joylashgan komandalar – kerakli qatlamlarni tanlashda ishlataladi.

Filter (Filtr) menyusi o'zida tasvirlarni birlashtirish va umumiylar xolga keltirish uchun kerakli bo'lgan filtiri mavjuddir.

View (Vid)menyusidagi komandalar, ekrandagi tasvirni ko'rinishlarini nazorat qiladi.

Window (Okno) menyusi komandalari, ekrandagi boshqa tasvirlarni aks ettiradi va ulardan kerakli bo'lgan paytda foydalanish imkonini beradi.

Help (Pomosh) menyusidagi komandalar foydalanuvchi uchun kerakli bo'lgan maslaxatlar orqali ko'mak va xozirda bajarish mumkun bo'lgan imkoniyatlar bilan tanishtiradi xamda Photoshop ihtiyyoriy saytiga murojat qilsh imkoniyatini beradi.

Istalgan tasvirni xoxlagan paytda uzgartirishlar kiritish imkonini va 12 turdag'i Photoshop kengaytma(format)larida saqlash imkonini beradi. Ammo odatta asosiy kuydag'i Photoshop formatlari ishlatalad: TIFF, GIF, JPEG, EPS.

Photoshop programmasida ko'pgina operatsiyalar asosan politralar orqali bajariladi. Ekranda ko'p joy egalamasligi uchun politralar o'zaro guruxlarga biriktirilgan: Navigator/Info (Boshkaruv/Informatsiya), Color/Swatches/ Styles (Rang/Namuna/Uslublar), History/Actions/Tool Presets (Tarixi/Xarakatlar/Asboblar tanlash), Layers/Channels/Paths (Katlamlar/Kanallar/Konturlar) i Character/Paragraph (Shrift/Abzats).